

NORGES HØYESTERETT

Den 5. mars 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Øie og Normann i

HR-2013-00503-U, (sak nr. 2013/136), straffesak, anke over dom:

A (advokat Kjell M. Øymo)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse i sak om falsk forklaring, jf. straffeloven § 166 første ledd. Spørsmålet er om lagmannsretten har lagt til grunn riktig beviskrav og anvendt bevisbyrdereglene riktig.
- (2) I 2004 ble tre landbrukseiendommer i X kommune solgt fra B til C AS for 140 000 kroner. Daglig leder i C AS er A.
- (3) C AS averterte eiendommene for salg i 2007. Det ble inngått avtale om salg av eiendommene til D AS for 1 000 000 kroner. Daglig leder i D AS er E. Søknad om konsesjon ble avslått fordi prisen var for høy.
- (4) Det ble etter dette inngått nye avtaler mellom C AS og D AS – en kjøpsavtale og en avtale om eiendommens tilleggsverdi. I avtalen om tilleggsverdi er det sagt at "eiendommen også har en tilleggsverdi som ikke fremgår av en verdivurdering basert på at eiendommen kun skal benyttes til landbruksformål". Kjøpesummen ble satt til 140 000 kroner, og tilleggsverdien ble satt til 860 000 kroner.
- (5) I konsesjonssøknad som var utfylt av A, og som E sendte til X kommune i begynnelsen av juni 2007, var kjøpesummen opplyst å være 140 000 kroner. Kjøpsavtalen ble vedlagt konsesjonssøknaden, men ikke avtalen om tilleggsverdi. Den 6. juni 2007 ble D AS innvilget konsesjon til eiendomservervet.
- (6) Under et bokettersyn som Skatt sør gjennomførte hos D AS i 2009, ble kjøpsavtalen og avtalen om tilleggsverdi funnet. Skatt sør varslet X kommune. Kommunen fant at 140 000

kroner ikke var den reelle kjøpesum for eiendommene, og at konsesjon derfor var innvilget på uriktig grunnlag. Ved vedtak 16. desember 2009 ble ervervskonsesjonen trukket tilbake. Kommunen anmeldte forholdet til politiet 25. februar 2010.

- (7) Ved tiltalebeslutning 31. oktober 2011 satte Oslo statsadvokatembeter A og E under tiltale ved Kongsberg tingrett for overtredelse av straffeloven § 166 første ledd. Grunnlaget var at de i konsesjonssøknaden hadde unnlatt å opplyse at D AS i tillegg til den oppgitte kjøpesum på 140 000 kroner skulle betale en kommersiell tilleggsverdi for eiendommen på 860 000 kroner.
- (8) Tingretten avsa 19. januar 2012 dom som for den ankende part, A, har denne domsslutning:

"2. A, født 25.03.1946, frifinnes.

3. E og A betaler in solidum 39 860 – trettinitusenåttehundreogseksti – kroner i erstatning til X kommune innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom."

- (9) Påtalemyndigheten anket til Borgarting lagmannsrett over bevisvurderingen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen. Lagmannsretten, som i medhold av straffeprosessloven § 332 var satt med tre fagdommere og fire meddommere, avsa 28. november 2012 under dissens dom som for A har denne domsslutning:

"I Kongsberg tingretts dom av 19. januar 2012 gjøres følgende endring:

...

2. A, f. 25.03.1946 dømmes for overtredelse av straffeloven § 166 første ledd til en straff av 30 – tretti – dager fengsel som i medhold av straffeloven §§ 52-54 gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år samt en ubetinget bot på 15000 – femtentusen – kroner, subsidiært 10 – ti – dager fengsel."

- (10) Mindretallet – én av fagdommerne – stemte for at de tiltalte skulle frifinnes, da det etter hans oppfatning ikke var "bevist utover enhver rimelig tvil at de tiltalte forsto eller holdt det for overveiende sannsynlig at de ved å unnlate å gi alle opplysninger ga en falsk forklaring".
- (11) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken er angitt å gjelde lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Han har i korte trekk anført at lagmannsrettens domsgrunner etterlater tvil om flertallet ved avgjørelsen av skyldspørsmålet har anvendt bevisbyrdereglene riktig. Avtalene ble inngått med bistand fra advokat, og A trodde at kjøpesummen kunne deles i en jordbruksverdi og en tilleggsverdi. Lagmannsrettens mindretall har anvendt bevisbyrdereglene riktig, og A viser til mindretallets premisser.
- (12) A har nedlagt slik påstand:

"1. Borgarting lagmannsretts dom av 28. november 2012 domsslutningens punkt 2 oppheves."

- (13) Påtalemyndigheten er kjent med anken og har bedt om at den nektes fremmet.

- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

- (15) A ble dømt i lagmannsretten for overtredelse av straffeloven § 166 første ledd etter at han var blitt frifunnet i tingretten. Hans anke til Høyesterett kan da bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

- (16) Den ankende part har anført at lagmannsrettens domsgrunner etterlater tvil om flertallet ved avgjørelsen av skyldspørsmålet har anvendt bevisbyrdereglene riktig. Dette er imidlertid ankeutvalget ikke enig i. Lagmannsrettens flertall har blant annet uttalt:

"Flertallet, lagdommer Nyfløt, tilkalt tingrettsdommer Wittemann, meddommer Viermyr, Theigmann, Thinn og Evrin, finner det bevist ut over en hver rimelig tvil at både E og A bevisst ga gale opplysninger til X kommune, ved å opplyse om at kjøpesummen var 140 000 kroner. Og videre at de forstod eller i det minste holdt det for overveiende sannsynlig at opplysningen om at det forelå en tilleggsavtale med tilleggspris, var en relevant opplysning for kommunens behandling og avgjørelse av konsesjonssøknaden. Det er på det rene at disse opplysningene ikke ble gitt til kommunen i forbindelse med konsesjonssøknaden."

- (17) Det fremgår av denne uttalelse at lagmannsrettens flertall har lagt til grunn at det for domfellelse for falsk forklaring kreves at det er ført bevis utover rimelig tvil for at tiltalte bevisst har gitt uriktige opplysninger om forhold som han forstod var relevante, og at det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden. Dette er en riktig oppfatning av beviskravet og hvem som har bevisbyrden, og utvalget kan heller ikke se at lagmannsrettens flertall har begått noen feil ved den konkrete anvendelse av disse reglene.
- (18) Utvalget finner det på denne bakgrunn klart at anken ikke vil føre frem, og at den derfor bør nektes fremmet etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (19) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken nektes fremmet.

Toril M. Øie
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: